

פרוטוקול מס' 164
מישיבת ועדת הכנסת שהתקיימה
ביום ד', י"ב באייר תשל"ב - 26.4.72
שעה 12:00

נכחו:

חברי הועדה:
י. ישעיהו - יו"ר
ד. ארזי
א. אנקור יון
מ. כיכר
י. גולן
י. גרוס
מ. דרוכלס
ז. הרמן
א. הראל
מ. זר
א. יפה
מ. חדיד
א. מלמד
מ. נסים
ת. טובי
א. עופר
י. רפאל
ש. רוזן
א. זילברברג

מוזמן: מ. שמגר - היועץ המשפטי לממשלה

מזכירת הועדה: מ. ברפי

רשמה: א. וכר

פניית יושב-ראש הכנסת להעתקת יום ישיבות הכנסת
מיום ב' ליום ה'

סדר היום:

107

(תק"כ) 4572-ב

היו"ר י. ישעיהו: אני פותח את הישיבה. הפסקנו את הישיבה בשעה 10 כדי לאפשר לסייעות להתייעץ ולהודיע אם הן נענות לבקשת סיעת המערך שלא לקיים ישיבת כנסת כיום ב', ובמקום זה הכנסת תשכ כימים ג'-ה'.

י. רפאל: סיעתנו נענית לבקשת המערך. אני מוכן להציע נוסח להצעה: "ועדת הכנסת רושמת לפנייה את ההודעה כי סיעת המערך פנתה בשם כל חבריה לייחד הסעיות בכנסת לחתיק בשנה זו את יום הדיונים בכנסת מיום י"ז באייר ליום כ' באייר, ומחליטה להיענות לפנייה חבריה זו.

מ. נסים: אני מכין שהצעה זו קשורה להצעת חה"כ רפאל מהישיבה הקודמת שיו"ר הכנסת והסגנים יקחו חזרה את המכתב שיו"ר הועדה קרא ברעשיה הישיבה. פרוצדורה כזו איננה קיימת. תקנון הכנסת קובע הלכה כמה שאינה משתמעת כחרי אנפין איך מבטלים ישיבה ואיך מוסיפים ישיבה. התקנון קובע שיו"ר הכנסת הוא בעל הסמכות להחליט לבטל ישיבה או להוסיף ישיבה והוא זקוק לאישור של ועדת הכנסת. אם המכתב נלקח חזרה אין בפני ועדת הכנסת על מה לדון. אין לפנייה אנפין שהיא צריכה להחליט עליו. זה יכול להיות כירור חברי אלל לא יכולה להיות עליו החלטה. זה צריך להיות רק על פי פניה אישית של יו"ר הכנסת לוועדת הכנסת.

לכן, לפני שתידון הצעת חה"כ רפאל יש לברר אם יו"ר הכנסת והסגנים לוקחים את המכתב או לא.

א. עופר: זה הפירוש שלך לתקנון.

היו"ר י. ישעיהו: עדיין המכתב של יו"ר הכנסת קיים. חה"כ נסים אתה ביקשת שיקחו את המכתב אבל לא הסכמנו לזה. עכשיו אתה טוען לא טענה טרומית, אלא שהצעת חה"כ רפאל אינה יכולה להתקבל כיוון שיש הסעיף הזה שרק על פיו אפשר לקבוע דיון. אני אבקש את היועץ המשפטי לממשלה להתייחס לסוגיה זו.

היועץ המשפטי לממשלה, מ. שמגר: הסעיף בתקנון הנוגע לנושא הוא סעיף 26. סעיף זה קובע שהכנסת תקיים ישיבות כימים ב'-ד' יו"ר הכנסת באישור ועדת הכנסת רשאי לקבוע את מספר הישיבות השבועיות והוא רשאי באישור כאמור לבטל ישיבה, לקבוע ישיבה נוספת אם כאחד הימים האמורים בסעיף א'...

כפי שאני מכין את הסעיף, קבע התקנון שלושה ימים קבועים של כינוס הכנסת. הוא קבע גם מנגנון איך אפשר להזיז ימים - לבטל ישיבה או להוסיף ישיבה. צריכה להיות פניה של יושב-ראש הכנסת. לא דרושה פניית הנשיאות והפניה צריכה לקבל אישור ועדת הכנסת.

ח. טובי: אני חושב שהיועץ המשפטי הכהיר היטב ותרם תרומה חשובה לכבוד המסוסדות. אני חושב שהיה דבר מאוד פוגע בנשיאות הכנסת ויו"ר הכנסת שעושים ממנו מעין חותמת גומי של סיעת אחת. אם פונה אליו הוא מגיש מכתב; מציעים לחזור בו, הוא חוזר בו. יש פה פגיעה חמורה כועדה וכיו"ר הכנסת. כל ההפסקה הזו בישיבה פוגעת מאוד במוסד שצריך לשמור עליו, ואתם הראשונים שצריכים לשמור עליו.

היו"ר י. ישעיהו: הפסקת הישיבה כאה לפי בקשת שתי סיעות לאפשר להן התייעצות. התייעצו ועכשיו חזרנו להמשך הישיבה. יש עוד 5 חברים רשומים. האם להמשיך בדיון או להצביע?

ח. טובי: אפשר להכהיר על מה הדיון?

היו"ר י. ישעיהו: על פנייה היו"ר.

מ. נסים: הייתי רוצה שהדברים יהיו מובנים. בצעדנו אין לנו כוונה לנגח משהו או דעה או השקפת עולם. יש לנו השקפה בענין זה ויחסנו אל חוגג האדום ואל האחד כמאי הוא יחס כרוך. אנו סבורים שזה לא חג של אחוה ואהבה, לא חג של ליבוד העמלים בעולם, אלא יש בו הרבה סממנים של עידוד שנאה וטיפוח טינה בעולם. עם יחסנו השלילי ליום זה, אנו מסוגלים לכבד דעות של יחידים כשהם רוצים לחגוג אןלבלות את היום הזה בצורה הנראית להם, ולא עלזה הויכוח. ברור שיום האחד כמאי הוא יום מעמדי, יום שמסמל את המעמדות, זה לא יום לאומי במדינת ישראל. זהו יום שמדעת ישראל, מאז קמה קבעה לגביה הלכה אחת כל כד: מי שרוצה לבלות יום זה לא בעבושה,

מ. נסים:

רשאי לעשות זאת. מי שרוצה להפגין רשאי. לא חייב. לכן משרדי הממשלה פועלים. עובדים במשרדי הממשלה שאינם רוצים לעבוד יכולים לא לעבוד. כתי המשפט פועלים. כל רשויות המדינה פועלות. אם היחידים אינם רוצים לבוא גם כחברי כנסת לשיבת הכנסת, זוהי זכותם. אז אני ער לדברי חה"כ ברעם שהוא מכבד פל ישיבה שהוא מוזמן אליה, גם כשמתקיימת ועידת מפלגה. כך זה גם אצלנו. ההסדר אומר לקיים ישיבה, לא יופסד תור הנעדרים מהישיבה שנכצר להם להשתתף. לא תהיינה הצבעות בעלות משמעות שמבקשים לדחות אותן.

הייתי מכין אילו היתה כאה פנייה שעסוקים שאחד במאי מתחיל בערב ומסתיים עד סוף היום. נקיים ישיבה בשעה מאוחרות יותר. זה תחום ההכנה המכסימלית שאפשר להגיע אליו. כי מה שאתם מציעים זה דבר מהפכני וחמור ביותר. אם נקיים מצב דברים שבאחד במאי הכנסת לא תהיה פתוחה, פירושו של דבר שאנו רואים כאחד במאי יום חג לאומי, וסיעתנו, אני משוכנע שרוב העם, ישלול מגמה כזו. דבר כזה לא יתכן ולכן אנו שוללים זאת.

יש לנו נימוק בוסה: יש עכשיו מאבק איתנים של יהודי כרית המועצות לעליה ואנו יודעים מה משמעות מאבק זה, ומה יחס הנאבקים אל הדגל האדום ואל המשטר הסוציאליסטי המדכא שם את הרוח ואת המחשבה וכן הדיכוי הלאומי. איזה דוגמא ניתן להם אם נשכית את הכנסת כאחד במאי?

היו"ר י. ישעיהו: יהודי כרית-המועצות נאבקים על זכותם לעלות ארצה ואין הם מתווכחים עם המשטר ועם הדגל.

6. נסים: אנוכעד יחסים טובים בין הסיעות. אני מבקש לא לעמוד על כך ולא להמתין להחלטה על הנושא הזה, אלא למצוא שוין משותפת על שעת: פתיחה הישיבה באותו יום. חוק יסוד הכנסת קובע ששיבת הכנסת יהיו כימי חול, פירושו של דבר שלא תהיינה ישיבות אף ורק כימים של מועדים או שבתות. אני חושב שזה יהיה בנוגד להוראות חוק יסוד הכנסת אם תתקבל החלטה כזו. הצעתנו שלא לאשר את הצעת היו"ר הכנסת.

7. ארזי: יום האחד במאי הוא יום חג העבודה. הוא הוכרז כשבתון על-ידי ההסתדרות. ההסתדרות מארגנת כתוכה למעלה ממחצית הישוב. מי שמדבר על זעם נגד חגיגת יום האחד במאי עובדה שההסתדרות מייצגת את רוב העם וזה יום שבתון של ההסתדרות.

מסתבר שרוב חברי הכנסת, לא רק חברי הועדה, רוצים להענות לקריאת ההסתדרות לשכתון, ורוב חברי הכנסת פנו ליו"ר הכנסת ולסיעות שונות לאפשר להם דבר זה. על ידי זה לא קובעים שום הלכה שיום האחד במאי הופך להיות חג לאומי. אני יכול להתנכא ולקוות שיבוא יום והאחד במאי יהיה מקובל על מדינת ישראל כיום חג לאומי. אכל זו השקפתי. איני רוצה להפעיל השקפתי זו על אף חבר כנסת אחד. הפניה היתה לאפשר לרוב זה את השכתון הזה, ולהפוך את הפניה הזו כפי שרוצה להפוך חבר הכנסת נסים, יש בזה קצת הרכה מהדמגוגיה. איזה דבר מהפכני הוא זה? 23 שנים הכנסת לא ישבה כאחד במאי, והיא גם היתה השנה לא יושבת אילו היו הסידורים כמו כל השנים.

מה פתאום מכניסים כאן את עולי כרית המועצות? צה שכרית המועצות קובעת שיש יום עבודה באחד במאי, היא קובעת איזה משטר יהיה כאן? מי שיש לו שני דגלים הוא פחות פטריוט ממי שיש לו רק דגל כחול לבן?

אני חושב שהגישה שהכיע חה"כ רפאל היתה גישה שנבעה לדעתי מתוך הכנת הפניה שהיתה כאן. מי שמציע לפתוח את הישיבה כשבע בערב, הוא רק לועג לעניין. ההצעה היתה שהכנסת לא צריכה להפסיד יום עבודה, לכן במקום יום ב' יהיה יום ה'. מי שמציע שהכנסת תתכנס בשעה שבע בערב מציע שהכנסת באותו יום לא תעבוד ויילך לאיבוד יום עבודה. ומי שמציע רק מליאה ולא ועדות, מזלזל בעבודת הועדות.

8. ידד: ההצעה להשכית את הכנסת כיום אחד במאי זו שערוריה ציבורית ממדרגה ראשונה. אומרים לנו שמחצית הכנסת דורשת זאת. ומה עם המחצית השניה שאינה דורשת זאת? מדוע אתם לא תתחשבו במחצית השניה?

אינני מקבל שההסתדרות החליטה על יום שכתון. הכנסת היא ריבונית לעצמה ולפעולותיה. אני רואה כצעד הזה צעד פזיז מדי מצד המערך שרוצה לכפות עלינו להשכית כאחד במאי את כית המחוקקים.

מ. ידיה:

איננו רוצים שיום האחד במאי שלא הוכר כחג לאומי ייחפך בדרך עקיפה לחג מוכר במדינה.

א. הראל: בלי קשר למשמעות האחד במאי. עוכדה היא שחק אחד במאי לא היה עד היום חג לאומי. מי שרוצה בכך, שיציע לכנסת הצעת חוק לכנסת שיש סיבות מוסריות או אחרות להפוך את החג הזה לחג לאומי ונשכית את מוסדות הממשלה ואת כתי הספר. אבלכשאיין חג לאומי, דווקא הכנסת על ידי החלטה תקבע שדווקא היא מחליטה לשבות, זה לא מתקבל על דעתי.

אני מציע שלא ניצור תקדים כזה, וכשום אופן לא יעמדו על כך. אם מישהו רוצה שלא יצביעו, זה יחס חברי. אבל שלא יקבלו תקדימבכדלת האחרית. אני מציעה לנשיאות לקחת את ההצעה כחזרה.

מ. דרובלס: אני מזדעזע מהצעה כזו להשכיח את הכנסת כאחד במאי, הכנסת שאשמש סמל לכל העם היהודי. רק לפני שבועיים התייחדנו עם קורבנות של למעלה משליש עמנו שהושמדו. והיום יהיה לנו דבר משותף עם אותם האנשים, עם רוסיה שמשעבדת את עמנו, עם קדאפי וסאקאת שרוצים להשמיד אותנו. אי אפשר להביד שיש חלק גדול מחברי הכנסת שלא יכולים לבוא באותו יום. כנסת ישראל היא לא ההסתדרות. הכנסת זה סמל של העם וזה פוגע בחלק גדול של עם ישראל אם יוצר תקדים כזה. יבואו כתי ספר או מוסדות אחריסוירצו גם כן לשבות.

אני פונה אל חברי הכנסת שיתחשבו ברגשות העם ונשאר את האידיאולוגיה בינינו. ידועה לנו גם עמדת העולים מרוסיה כלפי הדגל האדום. מה הם ירגישו כשמדינת ישראל החופשית, כנסת ישראל, חוגגת את האחד במאי.

אפשר למצוא כל מיני סידורים. שהכנסת תתכנס לשעתים או שלא תהינה הצבעות. אם רוצים שיתחשבו ברגשות, למה שלא יתחשבו ברגשותינו? אם נקבל תקדים כזה, הוא עלול להתפרש על ידי בצורה ספגכה.

י. רפאל: אני אינני חוגג את האחד במאי ויש לי עמדה ידועה בעניין זה. אני חייב להתחשב ברגשות הזולה כפי שאני רוצה שאחרים יתחשבו ברגשותי. לכן אני רוצה למנוע סכסוך. יש קבוצה גדולה שפונה בעניין שחשוב להם. אינני מכין באיזה נימוק אני יכול שלא להפנות לנימוק כזה. אני נגד קביעה עקרונית. אני בעד סידור מעשי. היה טוב מאוד כפי שהסדירו עד עכשיו שאחד במאי נכלל כפגרה. נעשתה השנה שביאה וזה ילמד אותנו איך לנהוג בשנים הבאות. אני מקווה שבעתיד ינהגו בתכונה כפי שבעבר. לפני זה לא קובע תקדים. יש חוות דעת של היועץ המשפטי לממשלה. אני הצעתי הצעה שמתעלמת מדברי היועץ המשפטי, לכן אני מציע נוסח מתוקן: "ועדת הכנסת מאשרת את החלטת היו"ר כפועל להעתיק בשנה זו את יום הדיונים בכנסת מיום י"ז באייר ליום כ' באייר בהתאם לפניה החברית של סיעת המערך בשם כל חבריה, ליתר הסייעות בכנסת". הצעה זו תואמת את המציאות. היתה פניה ליו"ר הכנסת ולסיעות.

א. אנקורין: אני מצטרף להצעת חה"כ רפאל. אנו צריכים ללמוד לכבד איש את רגשות זולתו. ושאל אחד לא ידבר בשם וברגשות העם. זה משונה שסיעות מיעוט אומרות העם אומר כך וכך. לא הצענו להכריז על זה כיום חג לאומי או יום שכתון, אלא על העתקת יום העבודה ליום חמישי.

ח. טובי: הענה לסדר: אי אפשר להעמיד את הצעת חה"כ רפאל להצבעה. כי להצבעה יכולה לעמוד פניית היו"ר ולא הצעת חה"כ רפאל.

היו"ר י. ישעיהו: הוא רק מנסח את החלטה על יסוד הפניה. מי בעד הניסוח כפי שהוצע על ידי חה"כ רפאל?

הצבעה - ההצעה נתקבלה ב- 7:12 קולות.

הישיבה ננעלה בשעה 13:00